

No. 39823

**Netherlands
and
Cuba**

Agreement on encouragement and reciprocal protection of investments between the Kingdom of the Netherlands and the Republic of Cuba (with protocol). Havana, 2 November 1999

Entry into force: *1 November 2001 by notification, in accordance with article 14*

Authentic texts: *Dutch, English and Spanish*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Netherlands, 14 January 2004*

**Pays-Bas
et
Cuba**

Accord relatif à l'encouragement et à la protection réciproque des investissements entre le Royaume des Pays-Bas et la République de Cuba (avec protocole). La Havane, 2 novembre 1999

Entrée en vigueur : *1er novembre 2001 par notification, conformément à l'article 14*

Textes authentiques : *néerlandais, anglais et espagnol*

Enregistrement auprès du Secrétariat des Nations Unies : *Pays-Bas, 14 janvier 2004*

[DUTCH TEXT — TEXTE NÉERLANDAIS]

Verdrag inzake de bevordering en de wederzijdse bescherming van investeringen tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Cuba

Het Koninkrijk der Nederlanden
en
de Republiek Cuba,
hierna te noemen de Verdragsluitende Partijen,

Geleid door de wens hun van oudsher bestaande vriendschapsbanden te versterken en de economische betrekkingen tussen hen uit te breiden en te intensiveren, met name wat betreft investeringen door de onderdanen van de ene Verdragsluitende Partij op het grondgebied van de andere Verdragsluitende Partij,

In het besef dat overeenstemming over de aan dergelijke investeringen toe te kennen behandeling het kapitaalverkeer en de overdracht van technologie tussen, alsmede de economische ontwikkeling van de Verdragsluitende Partijen zal stimuleren, en dat een eerlijke en rechtvaardige behandeling van investeringen wenselijk is,

Zijn het volgende overeengekomen:

Artikel I

Voor de toepassing van dit Verdrag:

- a. wordt onder de term „investeringen” verstaan: alle soorten vermogensbestanddelen en in het bijzonder, doch niet uitsluitend:
- i. roerende en onroerende zaken, alsmede andere zakelijke rechten met betrekking tot alle soorten vermogensbestanddelen;
 - ii. rechten ontleend aan aandelen, obligaties en andere soorten belangen in ondernemingen en joint ventures;
 - iii. aanspraken op geld, op andere vermogensbestanddelen of op iedere prestatie die economische waarde heeft;
 - iv. rechten op het gebied van de intellectuele eigendom, technische werkwijzen, goodwill en know-how;
 - v. rechten verleend krachtens het publiekrecht of bij overeenkomst, met inbegrip van rechten tot het opsporen, exploreren, ontginnen en winnen van natuurlijke rijkdommen;
- b. omvat de term „onderdanen”:
- i. met betrekking tot de Republiek Cuba: de natuurlijke persoon die het staatsburgerschap van de Republiek heeft overeenkomstig haar wetten en beschikt over een vergunning tot permanent verblijf op haar grondgebied;
 - ii. met betrekking tot het Koninkrijk der Nederlanden: natuurlijke personen die de nationaliteit van het Koninkrijk der Nederlanden hebben;

- ii. met betrekking tot elk van de Verdragsluitende Partijen: rechtspersonen die zijn opgericht krachtens het recht van die Verdragsluitende Partij;
 - iii. met betrekking tot elk van de Verdragsluitende Partijen: rechtspersonen die niet zijn opgericht krachtens het recht van die Verdragsluitende Partij, maar die onder al dan niet rechtstreeks toezicht staan van natuurlijke personen zoals hierboven omschreven onder i. of van rechtspersonen zoals hierboven omschreven onder ii.;
- c. wordt onder de term „grondgebied” verstaan het grondgebied van elke Verdragsluitende Partij met inbegrip van de aan de territoriale zee van de betrokken Staat grenzende zeegebieden, d.w.z. het continentaal plat of de exclusieve economische zone, voorzover die Staat soevereine rechten of rechtsmacht uitoefent in die zone overeenkomstig het internationale recht.

Artikel 2

Elke Verdragsluitende Partij bevordert, binnen het kader van haar wetten en voorschriften, de economische samenwerking door middel van de bescherming op haar grondgebied van investeringen van onderdanen van de andere Verdragsluitende Partij. Met inachtneming van haar recht de door haar wetten of voorschriften verleende bevoegdheden uit te oefenen, laat elke Verdragsluitende Partij dergelijke investeringen toe.

Artikel 3

1. Elke Verdragsluitende Partij waarborgt een eerlijke en rechtvaardige behandeling van de investeringen van onderdanen van de andere Verdragsluitende Partij en belemmert niet, door onredelijke of discriminatoire maatregelen, de werking, het beheer, de instandhouding, het gebruik, het genot of de vervreemding daarvan door deze onderdanen. Elke Verdragsluitende Partij kent aan die investeringen volledige fysieke zekerheid en bescherming toe.

2. In het bijzonder kent elke Verdragsluitende Partij aan die investeringen een behandeling toe die in ieder geval niet minder gunstig is dan die welke wordt toegekend aan investeringen van haar eigen onderdanen of aan investeringen van onderdanen van een derde Staat, naar gelang van wat het gunstigst is voor de betrokken onderdaan.

3. Indien een Verdragsluitende Partij onderdanen van een derde Staat bijzondere voordelen heeft toegekend uit hoofde van overeenkomsten tot oprichting van douane-unies, economische unies, monetaire unies of soortgelijke instellingen, dan wel op grond van interim-overeenkomsten die tot dergelijke unies of instellingen leiden, is die Verdragsluitende Partij niet verplicht deze voordelen toe te kennen aan onderdanen van de andere Verdragsluitende Partij.

4. Elke Verdragsluitende Partij komt alle verplichtingen na die zij is aangegaan met betrekking tot investeringen van onderdanen van de andere Verdragsluitende Partij.

5. Indien naast dit Verdrag de wettelijke bepalingen van een van beide Verdragsluitende Partijen of verplichtingen krachtens internationaal recht die thans tussen de Verdragsluitende Partijen bestaan of op een later tijdstip onderling worden aangegaan, een algemene of bijzondere regeling bevatten op grond waarvan investeringen door onderdanen van de andere Verdragsluitende Partij aanspraak kunnen maken op een behandeling die gunstiger is dan in dit Verdrag is voorzien, heeft een dergelijke regeling, in zoverre zij gunstiger is, voorrang boven dit Verdrag.

Artikel 4

Iedere Verdragsluitende Partij kent met betrekking tot belastingen aan onderdanen van de andere Verdragsluitende Partij die zich op haar grondgebied met economische activiteiten bezighouden, een behandeling toe die niet minder gunstig is dan die welke wordt toegekend aan haar eigen onderdanen of aan die van een derde Staat die zich in dezelfde omstandigheden bevinden, naar gelang van welke het gunstigst is voor de betrokken onderdanen. Hierbij wordt evenwel geen rekening gehouden met bijzondere belastingvoordelen door die Partij toegekend:

- a. krachtens een verdrag ter vermindering van dubbele belasting; of
- b. uit hoofde van haar deelneming aan een douane-unie, economische unie of soortgelijke instelling; of
- c. op basis van wederkerigheid met een derde Staat.

Artikel 5

De Verdragsluitende Partijen waarborgen dat betalingen die verband houden met een investering kunnen worden overgenomen. De overmakingen geschieden in vrij inwisselbare valuta, zonder beperking of vertraging. Deze overmakingen omvatten in het bijzonder, doch niet uitsluitend:

- a. winsten, interesten, dividenden en andere lopende inkomsten;
- b. gelden nodig
 - i. voor het verwerven van grondstoffen of hulpmaterialen, halffabrikaten of eindproducten, of
 - ii. om kapitaalgoederen te vervangen teneinde de continuïteit van een investering te waarborgen;
- c. bijkomende gelden nodig voor de ontwikkeling van een investering;
- d. gelden voor de terugbetaling van leningen;
- e. royalty's of honoraria;
- f. inkomsten van in verband met een investering uitgezonden personeel;

- g. de opbrengst van de verkoop of liquidatie van de investering;
- h. betalingen uit hoofde van artikel 7.

Artikel 6

Geen der Verdragsluitende Partijen neemt maatregelen waardoor direct of indirect aan onderdanen van de andere Verdragsluitende Partij hun investeringen worden ontnomen, tenzij aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- a. de maatregelen worden genomen in het algemeen, nationaal of maatschappelijk belang en met inachtneming van een behoorlijke rechts-gang;
- b. de maatregelen zijn niet discriminatoir of in strijd met enige verbintenis die de Verdragsluitende Partij die deze maatregelen neemt, is aangegaan;
- c. de maatregelen gaan vergezeld van een onmiddellijke, adequate en doelmatige schadevergoeding. Deze schadevergoeding dient overeen te komen met de werkelijke waarde van de getroffen investeringen en dient tot de datum van betaling rente te omvatten tegen een gewone commerciële rentevoet die geldt op de markt, en dient, wil zij doeltreffend zijn voor de gerechtigden, te worden betaald en te kunnen worden overge-maakt, zonder vertraging, in overeenstemming met artikel 5.

Artikel 7

Aan onderdanen van de ene Verdragsluitende Partij die verliezen lij-den met betrekking tot hun investeringen op het grondgebied van de andere Verdragsluitende Partij wegens oorlog of een ander gewapend conflict, een nationale noodtoestand, burgerlijke ongeregeldheden of andere vergelijkbare omstandigheden, wordt door de laatstbedoelde Verdragsluitende Partij wat restitutie, schadevergoeding, schadeloosstel-ling of een andere regeling betreft, geen minder gunstige behandeling toegekend dan die welke die Verdragsluitende Partij toekent aan haar eigen onderdanen of aan onderdanen van een derde Staat, naar gelang van wat het gunstigst is voor de betrokken onderdanen.

Artikel 8

Indien de investeringen van een onderdaan van de ene Verdrag-sluitende Partij verzekerd zijn tegen niet-commerciële risico's of anders-zins aanleiding geven tot de betaling van schadevergoeding ter zake van die investeringen krachtens een bij wet, voorschrift of overheidscontract ingesteld stelsel, wordt de subrogatie van de verzekeraar of de herver-zekeraar of de door de ene Verdragsluitende Partij aangewezen instantie in de rechten van de bedoelde onderdaan, ingevolge de voorwaarden van deze verzekering krachtens een in dit verband gegeven schadeloosstel-ling, door de andere Verdragsluitende Partij erkend.

Artikel 9

1. Geschillen die mogelijk ontstaan tussen een van de Verdragsluitende Partijen en een onderdaan van de andere Verdragsluitende Partij betreffende een investering van die onderdaan op het grondgebied van de eerstbedoelde Verdragsluitende Partij worden, zoveel mogelijk, in der minne geschikt tussen de betrokken partijen.

2. Indien het geschil niet is beslecht binnen een periode van zes maanden na de datum waarop een der partijen bij het geschil om minnelijke schikking heeft verzocht, stemt iedere Verdragsluitende Partij ermee in het geschil op verzoek van de betrokken onderdaan voor te leggen aan:

a. het bevoegde rechtscollege van de Verdragsluitende Partij op het grondgebied waarvan de investering is gedaan; of

b. het Hof van Arbitrage van de Internationale Kamer van Koophandel; of

c. een internationaal scheidsgerecht ad hoc krachtens het arbitrage-reglement van de Commissie voor Internationaal Handelsrecht van de Verenigde Naties (UNCITRAL).

3. De scheidsrechterlijke uitspraken zijn definitief en bindend voor beide partijen bij het geschil en worden tenuitvoergelegd in overeenstemming met de nationale wetgeving.

4. Elke Verdragsluitende Partij stemt er bij deze mee in investeringsgeschillen ter beslechting voor te leggen aan de in de voorgaande leden genoemde alternatieve instanties voor geschillenregeling.

Artikel 10

De bepalingen van dit Verdrag zijn, vanaf de datum waarop het in werking treedt, ook van toepassing op investeringen die in rechte vaststaan op die datum, maar zijn niet van toepassing op geschillen betreffende een investering die zijn ontstaan vóór de inwerkingtreding ervan.

Artikel 11

Elk van de Verdragsluitende Partijen kan aan de andere Partij voorstellen overleg te plegen over een aangelegenheid betreffende de uitlegging of toepassing van dit Verdrag. De andere Partij neemt dit voorstel in welwillende overweging en biedt passende gelegenheid voor dergelijk overleg.

Artikel 12

1. Enig geschil tussen de Verdragsluitende Partijen betreffende de uitlegging of de toepassing van dit Verdrag dat niet langs diplomatieke weg kan worden beslecht, wordt, tenzij de Partijen anders zijn overeengeko-

men, op verzoek van een van beide Partijen voorgelegd aan een uit drie leden samengesteld scheidsgerecht. Elke Partij benoemt een scheidsman en de twee aldus benoemde scheidslieden benoemen tezamen een derde scheidsman, die geen onderdaan van een der Partijen is, tot hun voorzitter.

2. Indien een van beide Partijen verzuimt haar scheidsman te benoemen en indien zij binnen twee maanden geen gevolg heeft gegeven aan het verzoek van de andere Partij tot deze benoeming over te gaan, kan de laatstgenoemde Partij de President van het Internationale Gerechtshof verzoeken de noodzakelijke benoeming te verrichten.

3. Indien de beide scheidslieden niet binnen twee maanden na hun benoeming overeenstemming kunnen bereiken over de keuze van de derde scheidsman, kan elk der Partijen de President van het Internationale Gerechtshof verzoeken de noodzakelijke benoeming te verrichten.

4. Indien in de in het tweede en derde lid van dit artikel bedoelde gevallen de President van het Internationale Gerechtshof verhinderd is genoemde functie uit te oefenen, of onderdaan is van een van beide Verdragsluitende Partijen, wordt de Vice-President verzocht de noodzakelijke benoemingen te verrichten. Indien de Vice-President verhinderd is de genoemde functie uit te oefenen, of onderdaan is van een van beide Partijen, wordt het lid van het Gerechtshof dat de hoogste anciënniteit heeft, beschikbaar is en geen onderdaan is van een van de Partijen, verzocht de noodzakelijke benoemingen te verrichten.

5. Het scheidsgerecht doet uitspraak op basis van eerbiediging van het recht. Alvorens uitspraak te doen, kan het scheidsgerecht in elk stadium van het geding een minnelijke schikking van het geschil aan de Partijen voorstellen. De voorgaande bepalingen doen geen afbreuk aan regeling van het geschil ex aequo et bono, indien de Partijen dit overeenkomen.

6. Tenzij de Partijen anders beslissen, stelt het scheidsgerecht zijn eigen procedure vast.

7. Het scheidsgerecht neemt zijn beslissing bij meerderheid van stemmen. Deze beslissing is onherroepelijk en bindend voor de Partijen.

Artikel 13

Wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft is dit Verdrag van toepassing op het deel van het Rijk in Europa, op de Nederlandse Antillen en op Aruba, tenzij anders is bepaald in de in artikel 14, eerste lid, bedoelde mededeling.

Artikel 14

1. Dit Verdrag treedt in werking op de eerste dag van de tweede maand die volgt op de datum waarop de Verdragsluitende Partijen elkaar schriftelijk hebben medegedeeld dat aan hun grondwettelijk vereiste procedures is voldaan, en blijft van kracht gedurende een tijdvak van vijftien jaar.

2. Tenzij ten minste zes maanden vóór het verstrijken van de geldigheidsduur door een van beide Verdragsluitende Partijen mededeling van beëindiging is gedaan, wordt dit Verdrag telkens stilzwijgend verlengd voor een tijdvak van tien jaar, waarbij elke Verdragsluitende Partij zich het recht voorbehoudt dit Verdrag te beëindigen met inachtneming van een opzegtermijn van ten minste zes maanden vóór het verstrijken van de lopende termijn van geldigheid.

3. Ten aanzien van investeringen die zijn gedaan vóór de datum van beëindiging van dit Verdrag, blijven de voorgaande artikelen van kracht gedurende een tijdvak van vijftien jaar vanaf die datum.

4. Met inachtneming van de in het tweede lid van dit artikel genoemde termijn is het Koninkrijk der Nederlanden gerechtigd de toepassing van dit Verdrag ten aanzien van een deel van het Koninkrijk afzonderlijk te beëindigen.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekende vertegenwoordigers, daartoe naar behoren gemachtigd, dit Verdrag hebben ondertekend.

GEDAAN in twee originelen te Havanna op 2-XI-1999 in de Nederlandse, de Spaanse en de Engelse taal, zijnde de drie teksten gelijkelijk authentiek. In geval van verschil in interpretatie is de Engelse tekst doorslaggevend.

Voor het Koninkrijk der Nederlanden

(w.g.) G. YBEMA

Voor de Republiek Cuba

(w.g.) MARTA LOMAS MORALES

Protocol

Protocol bij het Verdrag inzake de bevordering en de wederzijdse bescherming van investeringen tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Cuba

Bij de ondertekening van het Verdrag inzake de bevordering en de wederzijdse bescherming van investeringen tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Cuba, hebben de ondergetekende vertegenwoordigers overeenstemming bereikt over de volgende bepalingen, die een integrerend deel vormen van het Verdrag.

Ad artikel 3, tweede lid

Ten aanzien van artikel 3, is het tweede lid van toepassing op investeringen gedaan op het grondgebied van elke Verdragsluitende Partij overeenkomstig haar wetten en regelingen met betrekking tot investeringen.

Ad artikel 5

Met betrekking tot artikel 5 wordt bevestigd dat ingevolge de huidige bankvoorschriften in Cuba overmakingen kunnen plaatsvinden in elke inwisselbare valuta anders dan Amerikaanse dollars.

Om twijfel te vermijden wordt bevestigd dat het recht van een onderdaan vrijelijk betalingen over te maken die verband houden met zijn investering geen afbreuk doet aan de fiscale verplichtingen die een dergelijke onderdaan kan hebben.

Ad artikel 9

Ingeval beide Verdragsluitende Partijen partij worden bij het Verdrag inzake de bestechting van geschillen met betrekking tot investeringen tussen Staten en onderdanen van andere Staten, dat in Washington op 18 maart 1965 werd opengesteld voor ondertekening („het ICSID-verdrag”), worden geschillen tussen de partijen als genoemd in artikel 9 van dit Verdrag, waarvan dit Protocol een integrerend onderdeel vormt, onderworpen aan de procedure voor geschillenregeling volgens bedoeld Verdrag, tenzij de partijen bij het geschil anders beslissen.

Elke Verdragsluitende Partij verklaart bij deze in te stemmen met een dergelijke procedure.

Voor het Koninkrijk der Nederlanden

(w.g.) G. YBEMA

Voor de Republiek Cuba

(w.g.) MARTA LOMAS MORALES

[ENGLISH TEXT — TEXTE ANGLAIS]

AGREEMENT ON ENCOURAGEMENT AND RECIPROCAL PROTECTION
OF INVESTMENTS BETWEEN THE KINGDOM OF NETHERLANDS
AND THE REPUBLIC OF CUBA

The Kingdom of the Netherlands and the Republic of Cuba,
hereinafter referred to as the Contracting Parties,

Desiring to strengthen their traditional ties of friendship and to extend and intensify the economic relations between them particularly with respect to investments by the nationals of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party,

Recognizing that agreement upon the treatment to be accorded to such investments will stimulate the flow of capital and technology and the economic development of the Contracting Parties and that fair and equitable treatment of investment is desirable,

Have agreed as follows:

Article 1

For the purposes of this Agreement:

a) The term "investments" means every kind of asset and more particularly, though not exclusively:

(i) movable and immovable property as well as any other rights in rem in respect of every kind of asset;

(ii) rights derived from shares, bonds and other kinds of interests in companies and joint ventures;

(iii) claims to money, to other assets or to any performance having an economic value;

(iv) rights in the field of intellectual property, technical and technological processes, goodwill and know-how;

(v) rights granted under public law or under contract, including rights to prospect, explore, extract and win natural resources.

b) The term "nationals" shall comprise:

(i) with regard to the Republic of Cuba: the natural person having the citizenship in conformity with its laws and having a permanent residence permit in its territory;

with regard to the Kingdom of the Netherlands: natural persons having the nationality of the Kingdom of the Netherlands;

(ii) with regard to either Contracting Party: legal persons constituted under the law of that Contracting Party;

(iii) with regard to either Contracting Party: legal persons not constituted under the law of that Contracting Party but controlled, directly or indirectly, by natural persons as defined in (i) or by legal persons as defined in (ii) above.

c) The term "territory" means the territory of each Contracting Party and includes the maritime areas adjacent to the territorial sea of the State concerned, i.e. the continental shelf or the exclusive economic zone, to the extent to which that State exercises sovereign rights or jurisdiction in that zone in accordance with international law.

Article 2

Either Contracting Party shall, within the framework of its laws and regulations, promote economic cooperation through the protection in its territory of investments of nationals of the other Contracting Party. Subject to its right to exercise powers conferred by its laws or regulations, each Contracting Party shall admit such investments.

Article 3

1. Each Contracting Party shall ensure fair and equitable treatment of the investments of nationals of the other Contracting Party and shall not impair, by unreasonable or discriminatory measures, the operation, management, maintenance, use, enjoyment or disposal thereof by those nationals. Each Contracting Party shall accord to such investments full physical security and protection.

2. More particularly, each Contracting Party shall accord to such investments treatment which in any case shall not be less favourable than that accorded either to investments of its own nationals or to investments of nationals of any third State, whichever is more favourable to the national concerned.

3. If a Contracting Party has accorded special advantages to nationals of any third State by virtue of agreements establishing customs unions, economic unions, monetary unions or similar institutions, or on the basis of interim agreements leading to such unions or institutions, that Contracting Party shall not be obliged to accord such advantages to nationals of the other Contracting Party.

4. Each Contracting Party shall observe any obligation it may have entered into with regard to investments of nationals of the other Contracting Party.

5. If the provisions of law of either Contracting Party or obligations under international law existing at present or established hereafter between the Contracting Parties in addition to the present Agreement contain a regulation, whether general or specific, entitling investments by nationals of the other Contracting Party to a treatment more favourable than is provided for by the present Agreement, such regulation shall to the extent that it is more favourable prevail over the present Agreement.

Article 4

Each Contracting Party shall with respect to taxes accord to nationals of the other Contracting Party who are engaged in any economic activity in its territory, treatment not less favourable than that accorded to its own nationals or to those of any third State that are in the same circumstances, whichever is more favourable to the nationals concerned. For this

purpose, however, there shall not be taken into account any special fiscal advantages accorded by that Party:

- a) under an agreement for the avoidance of double taxation; or
- b) by virtue of its participation in a customs union, economic union or similar institution; or
- c) on the basis of reciprocity with a third State.

Article 5

The Contracting Parties shall guarantee that payments relating to an investment may be transferred. The transfers shall be made in a freely convertible currency, without restriction or delay. Such transfers include, in particular, though not exclusively:

- a) profits, interest, dividends and other current income;
- b) funds necessary;
 - (i) for the acquisition of raw or auxiliary materials, semi-fabricated or finished products, or
 - (ii) to replace capital assets in order to safeguard the continuity of an investment;
- c) additional funds necessary for the development of an investment;
- d) funds in repayment of loans;
- e) royalties or fees;
- f) earnings of expatriates working in connection with an investment;
- g) the proceeds of sale or liquidation of the investment;
- h) payments arising under Article 7.

Article 6

Neither Contracting Party shall take any measures depriving, directly or indirectly, nationals of the other Contracting Party of their investments unless the following conditions are complied with:

- a) the measures are taken in the public, national, or social interest and under due process of law;
- b) the measures are not discriminatory or contrary to any undertaking which the Contracting Party which takes such measures may have given;
- c) the measures are taken against prompt, adequate and effective indemnification. Such indemnification shall represent the genuine value of the investments affected and shall include interest until the date of payment at a normal commercial rate of exchange in force in the market and shall in order to be effective for the claimants, be paid and made transferable, without delay, in accordance with Article 5.

Article 7

Nationals of one Contracting Party who suffer losses in respect of their investments in the territory of the other Contracting Party owing to war or other armed conflict, to a state of national emergency, to civil disturbance or to other similar circumstances, shall be accorded by the latter Contracting Party treatment, as regards restitution, indemnification, compensation or other settlement, no less favourable than that which that Contracting Party accords to its own nationals or to nationals of any third State, whichever is more favourable to the nationals concerned.

Article 8

If the investments of a national of one Contracting Party are insured against non-commercial risks or otherwise give rise to payment of indemnification in respect of such investments under a system established by law, regulation or government contract any subrogation of the insurer or re-insurer or Agency designated by the one Contracting Party to the rights of the said national pursuant to the terms of such insurance under any indemnity given in this connection shall be recognized by the other Contracting Party.

Article 9

1. Disputes which might arise between one of the Contracting Parties and a national of the other Contracting Party concerning an investment of that national in the territory of the former Contracting Party shall, whenever possible, be settled amicably between the parties concerned.

2. If the dispute has not been settled within a period of six months from the date either Party to the dispute requested amicably settlement, each Contracting Party consents to submit the dispute at the request of the national concerned to:

- a) the competent court of the Contracting Party in the territory where the investment has been made; or
- b) the Court of Arbitration of the International Chamber of Commerce; or
- c) an international ad hoc arbitral tribunal under the Arbitration Rules of the United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL).

3. The arbitral awards shall be final and binding on both parties to the dispute and shall be executed according to national law.

4. Each Contracting Party hereby consents to submit investment disputes for resolution to the alternative disputes settlement aforementioned in the preceding paragraphs.

Article 10

The provisions of this Agreement shall from the date of entry into force thereof, also apply to investments that legally exist on that date, but they shall not apply to investment disputes which arose before its entry into force.

Article 11

Either Contracting Party may propose to the other Party that consultations be held on any matter concerning the interpretation or application of the Agreement. The other Party shall accord sympathetic consideration to the proposal and shall afford adequate opportunity for such consultations.

Article 12

1. Any dispute between the Contracting Parties concerning the interpretation or application of the present Agreement, which cannot be settled by means of diplomatic negotiations, shall unless the Parties have otherwise agreed, be submitted, at the request of either Party, to an arbitral tribunal, composed of three members. Each Party shall appoint one arbitrator and the two arbitrators thus appointed shall together appoint a third arbitrator as their chairman who is not a national of either Party.

2. If one of the Parties fails to appoint its arbitrator and has not proceeded to do so within two months after an invitation from the other Party to make such appointment, the latter Party may invite the President of the International Court of Justice to make the necessary appointment.

3. If the two arbitrators are unable to reach agreement, in the two months following their appointment, on the choice of the third arbitrator, either Party may invite the President of the International Court of Justice, to make the necessary appointment.

4. If in the cases provided for in the paragraphs 2 and 3 of this Article, the President of the International Court of Justice is prevented from discharging the said function or is a national of either Contracting Party, the Vice-President shall be invited to make the necessary appointments. If the Vice-President is prevented from discharging the said function or is a national of either Party the most senior member of the Court available who is not a national of either Party shall be invited to make the necessary appointments.

5. The tribunal shall decide on the basis of respect for the law. Before the tribunal decides, it may at any stage of the proceedings propose to the Parties that the dispute be settled amicably. The foregoing provisions shall not prejudice settlement of the dispute *ex aequo et bono* if the Parties so agree.

6. Unless the Parties decide otherwise, the tribunal shall determine its own procedure.

7. The tribunal shall reach its decision by a majority of votes. Such decision shall be final and binding on the Parties.

Article 13

As regards the Kingdom of the Netherlands, the present Agreement shall apply to the part of the Kingdom in Europe, to the Netherlands Antilles and to Aruba, unless the notification provided for in Article 14 paragraph (1) provides otherwise.

Article 14

1. The present Agreement shall enter into force on the first day of the second month following the date on which the Contracting Parties have notified each other in writing that their constitutionally required procedures have been complied with, and shall remain in force for a period of fifteen years.

2. Unless notice of termination has been given by either Contracting Party at least six months before the date of the expiry of its validity, the present Agreement shall be extended tacitly for periods of ten years, whereby each Contracting Party reserves the right to terminate the Agreement upon notice of at least six months before the date of expiry of the current period of validity.

3. In respect of investments made before the date of the termination of the present Agreement the foregoing Articles shall continue to be effective for a further period of fifteen years from that date.

4. Subject to the period mentioned in paragraph (2) of this Article, the Kingdom of the Netherlands shall be entitled to terminate the application of the present Agreement separately in respect of any of the parts of the Kingdom.

In witness whereof, the undersigned representatives, duly authorized thereto, have signed the present Agreement.

Done in two originals at Havana, on 2-XI-1999, in the Netherlands, Spanish and English languages, the three texts being equally authentic. In case of difference of interpretation the English text shall prevail.

For the Kingdom of the Netherlands:

G. YBEMA

For the Republic of Cuba:

MARTA LOMAS MORALES

PROTOCOL

PROTOCOL TO THE AGREEMENT BETWEEN THE KINGDOM OF THE NETHERLANDS AND THE
REPUBLIC OF CUBA ON ENCOURAGEMENT AND RECIPROCAL PROTECTION OF INVESTMENTS

On the signing of the Agreement between the Kingdom of the Netherlands and the Republic of Cuba on encouragement and reciprocal protection of investments, the undersigned representatives have agreed on the following provisions which constitute an integral part of the Agreement:

Ad Article 3, paragraph 2

In respect of Article 3, paragraph 2 applies to investments made in the territory of each Contracting Party in accordance with its laws and regulations related to investments.

Ad Article 5

With respect to Article 5 it is confirmed that under present bank regulations in Cuba transfers can be made in any convertible currency other than US Dollars.

For the avoidance of doubt it is confirmed that the right of a national to freely transfer payments in relation to his investment is without prejudice to any fiscal obligation such a national may have.

Ad Article 9

In case both Contracting Parties will be parties to the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of other States opened for signature in Washington on March 18th 1965 ("the ICSID Convention") disputes between the parties referred to in Article 9 of this Agreement, of which this Protocol is an integral part, shall be submitted to the dispute settlement procedure according to the said Convention, unless the parties to the dispute decide otherwise.

Each Contracting Party hereby declares its consent to such a procedure.

For the Kingdom of the Netherlands:

G. YBEMA

For the Republic of Cuba:

MARTA LOMAS MORALES

[SPANISH TEXT — TEXTE ESPAGNOL]

**Acuerdo para la Promoción y Protección Recíproca de
Inversiones entre el Reino de los Países Bajos y la
República de Cuba**

El Reino de los Países Bajos

y

la República de Cuba

en lo adelante denominados como las Partes Contratantes,

Deseosos de fortalecer sus tradicionales vínculos de amistad y de ampliar e intensificar las relaciones económicas entre ellos, en particular con respecto a las inversiones que hagan los nacionales de una Parte Contratante en el territorio de la otra Parte Contratante,

Reconociendo que el acuerdo al que se llegue respecto al trato que han de recibir esas inversiones estimulará el flujo de capital y tecnología y el desarrollo económico de las Partes Contratantes, y que el trato justo y equitativo de la inversión es conveniente,

Han convenido cuanto sigue:

Artículo 1

Para los fines del presente Acuerdo:

- a) el término «inversiones» se refiere a toda clase de activos y más en específico, aunque no exclusivamente:
- i) bienes muebles e inmuebles, así como cualquier otro derecho in rem respecto de cualquier clase de activo;
 - ii) derechos derivados de acciones, bonos y otras clases de participaciones en compañías y empresas conjuntas;
 - iii) créditos financieros por sumas de dinero o cualquier otro derecho para obligaciones o servicios conforme a un contrato con valor económico;
 - iv) derechos de propiedad intelectual, procesos técnicos y tecnológicos, goodwill y know-how;
 - v) concesiones conferidas por la ley o mediante contrato, incluyendo los derechos para la prospección, exploración, extracción o explotación de los recursos naturales.
- b) el término «nacionales» deberá comprender:
- i) con respecto a la República de Cuba: la persona natural que tiene la ciudadanía con arreglo a sus leyes y reside en forma permanente en su territorio;

con respecto al Reino de los Países Bajos: personas naturales que tienen la nacionalidad del Reino de los Países Bajos;

- ii) con respecto a cualquiera de las Partes Contratantes: personas jurídicas constituidas en virtud de la legislación de esa Parte Contratante;
- iii) con respecto a cualquiera de las Partes Contratantes: personas jurídicas no constituidas en virtud de la ley de esa Parte Contratante, pero controladas, directa o indirectamente, por personas naturales que se definen en i) o por personas jurídicas que se definen anteriormente en ii).

c) El término «territorio» se refiere a el territorio de ambas Partes Contratantes e incluye las áreas marítimas adyacentes a las aguas territoriales del Estado en cuestión, es decir, la plataforma continental o la zona económica exclusiva, sobre las cuales el Estado ejerce derechos de soberanía o jurisdicción conforme al derecho internacional.

Artículo 2

Ambas Partes Contratantes deberán, en el marco de sus propias leyes y regulaciones, promover la cooperación económica mediante la protección en sus respectivos territorios de las inversiones de los nacionales de la otra Parte Contratante. Con sujeción a su derecho de ejercer las facultades que sus leyes o reglamentos le confieren, cada Parte Contratante deberá admitir dichas inversiones.

Artículo 3

1. Cada Parte Contratante deberá asegurar un trato justo y equitativo para las inversiones de los nacionales de la otra Parte Contratante y no deberá imposibilitar, mediante la adopción de medidas injustificadas o discriminatorias, el funcionamiento, administración, mantenimiento, uso, disfrute o disposición de las mismas por parte de dichos nacionales. Cada Parte Contratante deberá conceder a dichas inversiones una plena seguridad física y protección.

2. Para ser más específicos, cada Parte Contratante deberá conferir a dichas inversiones un trato que en ningún caso deberá ser menos favorable que el que reciben las inversiones de sus propios nacionales o las inversiones de nacionales de un tercer Estado, cualquiera que sea el más favorable para el nacional en cuestión.

3. Si una Parte Contratante ha concedido ventajas especiales a los nacionales de un tercer Estado en virtud de acuerdos que establecen uniones aduaneras, uniones económicas, uniones monetarias o instituciones similares, o sobre la base de acuerdos provisionales que conducen a la formación de esas uniones o instituciones, esa Parte Contratante no estará obligada a conceder esa clase de ventajas a los nacionales de la otra Parte Contratante.

4. Cada Parte Contratante deberá cumplir cualquier obligación que haya contraído en lo referente a las inversiones de los nacionales de la otra Parte Contratante.

5. Si las disposiciones de la ley de cualquiera de las Partes Contratantes o las obligaciones en virtud del derecho internacional que existan en el presente o se establezcan en lo adelante por acuerdo entre las Partes Contratantes, además del presente Acuerdo, contiene una regulación general o específica, que confiere a las inversiones de los nacionales de la otra Parte Contratante un tratamiento más favorable que el previsto en el presente Acuerdo, tal regulación prevalecerá, en la medida en que sean más favorables, sobre el presente Acuerdo.

Artículo 4

En materia fiscal, cada una de las Partes Contratantes deberá conceder a los nacionales de la otra Parte Contratante que realicen cualquier actividad económica en su territorio, un trato no menos favorable que el que la misma concede a sus propios nacionales o a los nacionales de un tercer Estado que estén en las mismas circunstancias, cualquiera que sea el más favorable para los nacionales interesados. Sin embargo, para este fin no se deberá tener en cuenta ninguna ventaja fiscal especial concedida por esa Parte:

- a) en virtud de un acuerdo para evitar la doble tributación; o
- b) en virtud de su participación en una unión aduanera, unión económica o institución similar; o
- c) sobre la base de reciprocidad con un tercer Estado.

Artículo 5

Las Partes Contratantes garantizarán la transferencia de los pagos relativos a las inversiones. Dichas transferencias se realizarán en moneda libremente convertible sin restricciones ni demoras, e incluyen, en particular, aunque no exclusivamente:

- a) ganancias, intereses, dividendos y otros ingresos corrientes;
- b) fondos necesarios
 - i) para la adquisición de materias primas o materiales auxiliares, productos semifabricados o acabados, o
 - ii) para reemplazar los activos fijos con vistas a garantizar la continuidad de una inversión;
- c) fondos adicionales para el desarrollo de una inversión;
- d) fondos para el reembolso de préstamos;
- e) regalías u honorarios;
- f) ingresos o salarios de personas extranjeras vinculadas a la inversión;

- g) ingresos provenientes de la venta o liquidación de la inversión;
- h) pagos definidos en el Artículo 7 del presente Acuerdo.

Artículo 6

Ninguna de las Partes Contratantes deberá adoptar ninguna medida que prive, directa o indirectamente, a los nacionales de la otra Parte Contratante de sus inversiones, salvo que se cumplan las siguientes condiciones:

- a) que las medidas se adopten por razones de interés público, nacional o social y mediante debido proceso judicial;
- b) que las medidas no sean discriminatorias ni contrarias a cualquier compromiso contraído por la Parte Contratante que adopta dichas medidas;
- c) que las medidas se adopten sobre la base de una pronta, adecuada y efectiva indemnización. Dicha indemnización deberá equivaler al valor genuino de las inversiones afectadas y deberá incluir los intereses hasta la fecha de pago según la tasa de cambio comercial normal vigente en el mercado, y deberá, para que sea efectiva para los reclamantes, ser pagada y transferible, sin demora, en correspondencia con lo estipulado en el Artículo 5.

Artículo 7

En caso que los nacionales de una de las Partes Contratantes sufran pérdidas sobre sus inversiones en el territorio de la otra Parte Contratante, causadas por guerras u otros choques armados, un estado de emergencia nacional, disturbios civiles o cualquier otra circunstancia similar, la Parte Contratante donde se ha realizado la inversión ofrecerá en relación con la restitución, indemnización, compensación o cualquier otro arreglo, un trato no menos favorable que el que la misma confiere a sus propios nacionales o a los nacionales de un tercer Estado, cualquiera que sea el más favorable para los nacionales interesados.

Artículo 8

Si las inversiones de un nacional de una de las Partes Contratantes están aseguradas contra riesgos no comerciales o, por el contrario, dan lugar al pago de indemnización respecto de esas inversiones en virtud de un sistema establecido por la ley, regulación o contrato con el gobierno, cualquier subrogación del asegurador o del reasegurador o del Organismo designado por una de las Partes Contratantes con el fin de velar por los derechos del mencionado nacional conforme a los términos de ese seguro, en virtud de cualquier indemnización dada en relación con esto, deberá ser reconocida por la otra Parte Contratante.

Artículo 9

1. Cualquier discrepancia que pudiera surgir entre una Parte Contratante y un nacional de la otra Parte Contratante en relación con las inversiones de este último en el territorio de la primera Parte Contratante será solucionada, de ser posible, amigablemente mediante negociaciones entre las partes involucradas.

2. Si una discrepancia no pudiera ser resuelta dentro de los seis meses a partir de la fecha de solicitud de la solución amigable, la misma podrá ser sometida por el nacional interesado para su solución mediante conciliación o arbitraje a las siguientes instancias:

- a) los tribunales competentes de la Parte Contratante en cuyo territorio se ha efectuado la inversión; o
- b) la Corte de Arbitraje de la Cámara Internacional de Comercio; o
- c) un árbitro o tribunal ad-hoc internacional que será constituido en conformidad con el Reglamento de Arbitraje de la Comisión de Naciones Unidas para el Derecho Mercantil Internacional (CNUDMI);

3. La decisión del tribunal de arbitraje será definitiva y de obligatorio cumplimiento para las partes.

4. Cada Parte Contratante en el presente Acuerdo se compromete a someter toda discrepancia en materia de inversiones a las instancias y arbitrajes mencionadas en los párrafos anteriores.

Artículo 10

Las disposiciones del presente Acuerdo serán aplicables, a partir de la fecha de entrada en vigor del mismo, a las inversiones realizadas legalmente antes de esa fecha. Las disposiciones del presente Acuerdo no serán aplicables a las discrepancias relativas a inversiones que hayan surgido antes de su entrada en vigor.

Artículo 11

Cualquiera de las Partes Contratantes podrá proponer a la otra Parte la celebración de consultas sobre cualquier aspecto relacionado con la interpretación o aplicación del presente Acuerdo, y esa otra Parte prestará debida atención a dicha propuesta, y brindará la oportunidad apropiada para la celebración de tales consultas.

Artículo 12

1. Las discrepancias entre las Partes Contratantes sobre la interpretación o aplicación del presente Acuerdo, que no puedan ser resueltas mediante negociaciones diplomáticas, serán presentadas, a solicitud de

cualquiera de las Partes, a un tribunal de arbitraje compuesto por tres miembros, a menos que las Partes acuerden lo contrario. Cada una de las Partes nombrará un árbitro y esos dos árbitros designarán un tercer árbitro, que no sea nacional de cualquiera de las Partes, quien fungirá como Presidente.

2. Si una de las Partes no designa su árbitro o no ha procedido a nombrarlo en un plazo de dos meses a partir de la fecha en que la otra Parte la invitó a hacer el nombramiento, esta última Parte podrá invitar al Presidente de la Corte Internacional de Justicia a hacer el nombramiento necesario.

3. En caso que ambos árbitros no lleguen a un acuerdo, dentro de un término de dos meses a partir de su nombramiento, en cuanto a la elección del tercer árbitro, cualquiera de las Partes podrá invitar al Presidente de la Corte Internacional de Justicia a hacer el nombramiento necesario.

4. Si en los casos estipulados en los párrafos (2) y (3) del presente Artículo, el Presidente de la Corte Internacional de Justicia se ve imposibilitado de ejercer tal función o si es nacional de cualquiera de las Partes Contratantes, los nombramientos serán realizados por el Vicepresidente. Si el Vicepresidente es nacional de cualquiera de las Partes o se ve imposibilitado de realizar tal función, los nombramientos necesarios serán realizados por el miembro de la Corte que le sigue en orden de jerarquía y que no sea nacional de cualquiera de las Partes.

5. El Tribunal decidirá con el debido respeto del derecho. Antes de adoptar su decisión, el tribunal podrá proponer, en cualquier fase del proceso, que las Partes solucionen la discrepancia amistosamente. Las disposiciones anteriores no perjudicarán la solución *ex aequo et bono* de la discrepancia si las Partes así lo convinieran.

6. El Tribunal definirá sus propios procedimientos, a menos que las Partes decidan lo contrario.

7. El Tribunal decidirá por mayoría de votos y sus decisiones serán definitivas y de obligatorio cumplimiento para las Partes.

Artículo 13

En cuanto al Reino de los Países Bajos, el presente Acuerdo será aplicable a la parte europea del Reino, a las Antillas Holandesas y Aruba, a menos que la notificación en conformidad con el párrafo 1 del Artículo 14 estipule lo contrario.

Artículo 14

1. El presente Acuerdo entrará en vigor el día primero del segundo mes siguiente a la fecha en que las Partes Contratantes se hayan notificado recíprocamente por escrito que se han cumplido los procedimientos constitucionales requeridos, y se mantendrá vigente por un período de quince años.

2. El presente Acuerdo se renovará tácitamente por períodos de diez años, a no ser que cualquiera de las Partes Contratantes informe por escrito a la otra Parte Contratante, al menos seis meses antes de la fecha de vencimiento de su validez, su intención de rescindirlo. Las Partes Contratantes se reservan el derecho de rescindir el presente Acuerdo mediante notificación, al menos seis meses antes de la fecha de vencimiento del período de vigencia actual.

3. Las disposiciones de los Artículos precedentes seguirán aplicándose durante un período de quince años a partir de la fecha de rescisión del presente Acuerdo, con respecto a las inversiones efectuadas antes de esa fecha.

4. Sujeto al período mencionado en el párrafo (2) del presente Artículo, el Reino de los Países Bajos tendrá derecho a rescindir la aplicación del presente Acuerdo de forma independiente en relación con cualquier parte del territorio del Reino.

EN TESTIMONIO DE LO CUAL, los abajo firmantes, debidamente autorizados, han suscrito el presente Acuerdo.

HECHO en LA HABANA, 2-XI-1999, en dos originales en los idiomas español, holandés e inglés, todos los textos con igual validez. En caso de cualquier diferencia en cuanto a su interpretación prevalecerá el texto en inglés.

Por el Reino de los Países Bajos

(fdo.) G. YBEMA

Por la República de Cuba

(fda.) MARTA LOMAS MORALES

Protocolo

Protocolo del Acuerdo entre la República de Cuba y el Reino de los Países Bajos para la Promoción y Protección Recíproca de las Inversiones.

Al suscribir el Acuerdo entre el Reino de los Países Bajos y la República de Cuba para la Promoción y Protección Recíproca de las Inversiones, los representantes que suscriben han acordado las siguientes disposiciones que forman parte integrante de dicho Acuerdo:

En relación con el Artículo 3, el párrafo 2)

es aplicable a las inversiones realizadas en el territorio de cada Parte Contratante en conformidad con sus leyes y regulaciones relativas a las inversiones.

En relación con el Artículo 5,

se confirma que en correspondencia con las actuales regulaciones bancarias vigentes en Cuba las transferencias pueden realizarse en cualquier moneda libremente convertible, excepto en dólares estadounidenses.

Para evitar cualquier duda, se confirma que el derecho de un nacional a la libre transferencia de pagos relativos a sus inversiones no irá en detrimento de las obligaciones fiscales que pueda tener dicho nacional.

En relación con el Artículo 9,

En caso que ambas Partes Contratantes sean miembros de la Convención para la Solución de Discrepancias sobre Inversiones entre Estados y nacionales de otros Estados, del 18 de marzo de 1965 (la «Convención CIADI»), las discrepancias entre las Partes referidas en el Artículo 9 del Acuerdo del que forma parte integral el presente Protocolo, serán sometidas al procedimiento para el Arreglo de Discrepancias de acuerdo con dicho Convención, a menos que las partes discrepantes decidan lo contrario.

Cada Parte Contratante declara su consentimiento en cuanto a este procedimiento.

Por el Reino de los Países Bajos

(fdo.) G. YBEMA

Por la República de Cuba

(fda.) MARTA LOMAS MORALES

[TRANSLATION — TRADUCTION]

ACCORD RELATIF À L'ENCOURAGEMENT ET À LA PROTECTION RÉCIPROQUE DES INVESTISSEMENTS ENTRE LE ROYAUME DES PAYS-BAS ET LA RÉPUBLIQUE DE CUBA

Le Royaume des Pays-Bas et la République de Cuba, ci-après dénommés les Parties contractantes,

Désireux de renforcer leurs liens traditionnels d'amitié et d'étendre et d'intensifier les relations économiques entre eux, particulièrement en ce qui concerne les investissements effectués par les ressortissants de l'une des Parties contractantes sur le territoire de l'autre Partie contractante,

Reconnaissant qu'un accord sur le traitement à accorder auxdits investissements favorisera le flux des capitaux et des technologies ainsi que le développement économique des Parties contractantes et qu'un traitement juste et équitable des investissements est souhaitable,

Sont convenus de ce qui suit :

Article premier

Aux fins du présent Accord :

a. Le terme " investissements " désigne tous les types d'avoirs et notamment mais non exclusivement :

i. les biens meubles et immeubles ainsi que tous les autres droits réels pour chaque type d'avoirs ;

ii. les droits découlant d'actions, d'obligations et autres types de participation à des sociétés et à des co-entreprises ;

iii. les créances financières, celles sur d'autres types d'avoirs ou sur toutes prestations ayant une valeur économique ;

iv. les droits dans le domaine de la propriété intellectuelle, des procédés techniques, de la clientèle et du savoir-faire ;

v. les droits conférés par le droit public ou par contrat, y compris les droits concédés pour la prospection, l'exploration, l'extraction et l'acquisition de ressources naturelles.

b. Le terme " ressortissants " désigne :

i. en ce qui concerne la République de Cuba : les personnes physiques possédant la citoyenneté de ce pays conformément à sa législation et dotées d'un permis permanent de résidence sur ce territoire ;

en ce qui concerne le Royaume des Pays-Bas : les personnes physiques ayant la nationalité du Royaume des Pays-Bas ;

ii. en ce qui concerne les deux Parties contractantes : les personnes morales constituées en vertu de la législation de la Partie contractante concernée ;

iii. en ce qui concerne les deux Parties contractantes : les personnes morales qui ne sont pas constituées en vertu de la législation de la Partie contractante intéressée mais qui sont contrôlées, directement ou indirectement, par des personnes physiques définies à l'alinéa i ou par des personnes morales définies à l'alinéa i ou par des personnes morales définies à l'alinéa ii ci-dessus.

c. Le terme " territoire " désigne le territoire de chaque Partie contractante et inclut les zones maritimes adjacentes à la mer territoriale de l'État intéressé, notamment le plateau continental ou la zone économique exclusive, dans la mesure où ledit État exerce sur ladite zone des droits de souveraineté ou sa juridiction conformément au droit international.

Article 2

Chaque Partie contractante encourage, dans le cadre de ses lois et règlements, la coopération économique en protégeant sur son territoire les investissements de ressortissants de l'autre Partie contractante. Elle accepte lesdits investissements sous réserve de son droit à exercer les pouvoirs qui lui sont conférés par ses lois et règlements.

Article 3

1. Chaque Partie contractante assure un traitement juste et équitable aux investissements de ressortissants de l'autre Partie contractante et n'entrave pas, par des mesures injustifiées ou discriminatoires, l'administration, la gestion, le maintien, l'utilisation, la jouissance ou la cession desdits investissements par lesdits ressortissants. Chaque Partie contractante accorde à ces investissements une sécurité et une protection physiques totales.

2. En particulier, chaque Partie contractante accorde à ces investissements un traitement qui, en tout état de cause, n'est pas moins favorable que celui qu'elle accorde aux investissements de ses propres ressortissants ou à ceux de ressortissants de tout État tiers, le traitement le plus favorable à l'investissement concerné étant retenu.

3. Si une Partie contractante a accordé des avantages spéciaux aux ressortissants d'un État tiers en vertu d'accords établissant des unions douanières, des unions économiques, des unions monétaires ou des institutions analogues, ou sur la base d'accords provisoires conduisant à de telles unions ou institutions, cette Partie contractante n'est pas tenue d'accorder de tels avantages aux ressortissants de l'autre Partie contractante.

4. Chaque Partie contractante respecte toute obligation qu'elle peut avoir contractée en ce qui concerne les investissements de ressortissants de l'autre Partie contractante.

5. Si les dispositions législatives de l'une ou l'autre des Parties contractantes ou les obligations relevant du droit international en vigueur ou convenues ultérieurement entre les Parties contractantes en sus du présent accord, contiennent un règlement de caractère général ou spécifique, conférant aux investissements de ressortissants de l'autre Partie contractante un traitement plus favorable que celui qui est prévu par le présent Accord, ce règlement dans la mesure où il est plus favorable, prévaut sur le présent Accord.

Article 4

En matière d'impôts, chaque Partie contractante accorde aux ressortissants de l'autre Partie contractante qui exercent une activité économique quelconque sur son territoire un traitement non moins favorable que celui qu'elle accorde à ses propres ressortissants ou à ceux de tout État tiers, le traitement le plus favorable pour les ressortissants concernés étant retenu ; toutefois, il n'est pas tenu compte à cette fin d'avantages fiscaux spéciaux accordés par cette Partie :

- a. en vertu d'un accord tendant à éviter la double imposition ; ou
- b. en vertu de sa participation à une union douanière, une union économique ou une institution analogues ; ou
- c. sur la base de la réciprocité avec un État tiers.

Article 5

Les Parties contractantes garantissent la possibilité de transférer les paiements résultant d'un investissement. Les transferts sont effectués dans une monnaie librement convertible, sans restriction ni retard. Ils incluent en particulier, mais non exclusivement :

- a. les bénéfices, intérêts, dividendes et autres revenus courants ;
- b. les fonds nécessaires ;
 - i. à l'acquisition de matières premières ou auxiliaires, de produits semi-finis ou finis, ou
 - ii. au remplacement d'avoirs en capital afin d'assurer la continuité d'un investissement ;
- c. les fonds supplémentaires nécessaires au développement d'un investissement ;
- d. les fonds reçus en remboursement de prêts ;
- e. les redevances ou commissions ;
- f. les revenus d'expatriés travaillant en relation avec un investissement ;
- g. le produit de la vente ou de la liquidation de l'investissement ;
- h. tous paiements découlant de l'application de l'Article 7.

Article 6

Aucune des Parties contractantes ne prend de mesures ayant pour effet de déposséder, directement ou indirectement, des ressortissants de l'autre Partie contractante de leurs investissements, sans qu'il soit satisfait aux conditions suivantes :

- a. les mesures sont prises pour cause d'intérêt public, avec toutes les garanties prévues par la loi ;
- b. les mesures ne sont pas discriminatoires ou contraires à des engagements préalables de la première Partie contractante ;
- c. les mesures sont prises afin d'assurer une indemnité prompte, adéquate et efficace, qui représentera la véritable valeur des investissements affectés et comprendra les intérêts jusqu'à la date de paiement au taux de change commercial normal en vigueur sur le marché

et qui sera payée sans délai, les dispositions nécessaires étant prises pour leur transfert, conformément à l'Article 5.

Article 7

Les ressortissants d'une Partie contractante dont les investissements effectués sur le territoire de l'autre Partie subissent des pertes du fait d'une guerre ou autre conflit armé, d'une révolution, d'un état d'urgence national, d'une révolte, d'une insurrection ou de troubles, bénéficient de la part de ladite Partie contractante, en ce qui concerne la restitution, l'indemnisation, le dédommagement ou tout autre règlement, d'un traitement qui n'est pas moins favorable que le traitement accordé par ladite Partie contractante à ses propres ressortissants ou aux ressortissants d'États tiers, en appliquant celui des deux traitements qui est le plus favorable aux ressortissants intéressés.

Article 8

Si les investissements d'un ressortissant d'une Partie contractante sont assurés contre des risques non commerciaux ou sont justifiables de toute autre manière du versement d'une indemnité en vertu d'un régime institué par la loi, par un règlement ou par un contrat public, toute subrogation de l'assureur ou du réassureur ou de l'organisme désignés par cette Partie contractante aux droits dudit ressortissant aux termes de cette assurance ou au titre de toute autre indemnité octroyée est reconnue par l'autre Partie contractante.

Article 9

1. Les différends qui pourraient se présenter entre l'une des Parties contractantes et un ressortissant de l'autre Partie contractante en ce qui concerne un investissement dudit ressortissant sur le territoire de la première Partie contractante seront toutes les fois que possible réglés à l'amiable entre les Parties intéressées.

2. Si le différend n'a pas pu être réglé dans une période de six mois à partir de la date à laquelle l'une ou l'autre Partie a demandé un règlement à l'amiable, chaque Partie contractante soumettra, à la demande du ressortissant intéressé, le différend :

a. au tribunal compétent de la Partie contractante sur le territoire de laquelle l'investissement a été effectué ; ou

b. au tribunal d'arbitrage de la Chambre internationale du commerce ; ou

c. à un tribunal arbitral international ad hoc en vertu des règles d'arbitrage de la Commission des Nations Unies pour le droit commercial international (CNUDCI).

3. La décision d'arbitrage sera définitive, aura effet exécutoire pour les deux parties au différend et sera mis à exécution conformément à la législation interne.

4. Chaque Partie contractante consent à soumettre les différends en matière d'investissement à l'un ou l'autre des organes de règlement des différends susmentionnés.

Article 10

Les dispositions du présent Accord s'appliqueront également, à partir de la date de son entrée en vigueur, aux investissements qui existent légalement à ladite date mais ne s'appliqueront pas aux différends en matière d'investissement survenant avant son entrée en vigueur.

Article 11

Chaque Partie contractante peut proposer à l'autre Partie la tenue de consultations sur toutes questions concernant l'interprétation ou l'application de l'Accord. L'autre Partie examine avec bienveillance cette proposition et fournit les possibilités voulues de procéder à de telles consultations.

Article 12

1. Tout différend entre les Parties contractantes concernant l'interprétation ou l'application du présent Accord qui ne peut être réglé par voie de négociations diplomatiques est, à moins que les Parties n'en décident autrement, soumis à un tribunal d'arbitrage composé de trois membres. Chaque Partie désigne un arbitre et les deux arbitres ainsi désignés nomment comme président du tribunal d'arbitrage un troisième arbitre qui n'est ressortissant d'aucune des Parties.

2. Si l'une des Parties n'a pas désigné son arbitre et n'a pas donné suite dans un délai de deux mois, à l'invitation à procéder à cette désignation, qui lui est adressée par l'autre Partie, cette dernière peut demander au Président de la Cour internationale de Justice de procéder à la désignation nécessaire.

3. Si les deux arbitres ne peuvent se mettre d'accord sur le choix du troisième arbitre au cours des deux mois de leur désignation, l'une ou l'autre des Parties contractantes peut demander au Président de la Cour internationale de Justice de procéder à la désignation nécessaire.

4. Si, dans les cas prévus aux paragraphes 2 et 3 du présent article, le Président de la Cour internationale de Justice est empêché de s'acquitter de cette tâche, ou s'il est un ressortissant de l'une ou l'autre des Parties contractantes, le Vice-Président est prié de procéder aux nominations nécessaires. Si le Vice-Président est empêché de s'acquitter de cette tâche ou s'il est un ressortissant de l'une ou l'autre des Parties contractantes, le membre de rang immédiatement inférieur de la Cour, qui n'est pas un ressortissant de l'une ou l'autre Partie contractante, est prié de procéder à la désignation nécessaire.

5. Le tribunal statue sur la base du respect du droit. Avant de se prononcer, le tribunal peut à toute étape de la procédure, proposer aux Parties de régler le différend à l'amiable. Les dispositions qui précèdent ne préjugent pas du règlement du différend ex aequo et bono si les Parties en conviennent.

6. Sauf si les Parties en décident autrement, le tribunal fixe lui-même sa procédure.

7. La décision du tribunal est prise à la majorité des voix. Cette décision est définitive et contraignante pour les Parties.

Article 13

En ce qui concerne le Royaume des Pays-Bas, le présent Accord s'applique à la partie du Royaume en Europe, aux Antilles néerlandaises et à Aruba, à moins que la notification prévue au paragraphe 1 de l'Article 14 n'en dispose autrement.

Article 14

1. Le présent Accord entrera en vigueur le premier jour du deuxième mois suivant la date à laquelle les Parties contractantes se seront informées mutuellement par écrit de l'accomplissement des procédures requises par leurs constitutions ou législations respectives et restera en vigueur pendant une période de 15 ans.

2. Sauf si l'une des Parties contractantes avise l'autre de son intention de le dénoncer six mois au moins avant la date d'expiration de sa validité, le présent Accord sera prorogé tacitement pour des périodes de 10 ans, chaque Partie contractante se réservant le droit de le dénoncer moyennant un préavis d'au moins six mois avant la date d'expiration de la période de validité en cours.

3. En ce qui concerne les investissements effectués avant la date de dénonciation du présent Accord, les dispositions des Articles qui précèdent demeurent en vigueur pendant une nouvelle période de 15 ans à partir de cette date.

4. Sous réserve du paragraphe 2 du présent Article, le Royaume des Pays-Bas est en droit de mettre fin aux dispositions du présent Accord pour toutes parties du Royaume séparément.

En foi de quoi, les représentants soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé le présent Accord.

Fait en deux exemplaires originaux à la Havane le 11 février 1999, dans les langues néerlandaise, espagnole et anglaise, les trois textes faisant également foi. En cas de divergence d'interprétation, le texte en anglais prévaudra.

Pour le Royaume des Pays-Bas :

G. YBEMA

Pour la République de Cuba :

MARTA LOMAS MORALES

PROTOCOLE

PROTOCOLE RELATIF À L'ENCOURAGEMENT ET À LA PROTECTION RÉCIPROQUE DES INVESTISSEMENTS ENTRE LE ROYAUME DES PAYS-BAS ET LA RÉPUBLIQUE DE CUBA

À la signature de l'Accord entre le Royaume des Pays-Bas et la République de Cuba relatif à l'encouragement et à la protection réciproque des investissements, les représentants soussignés sont convenus des dispositions qui suivent, lesquelles font partie intégrante de l'Accord :

Ad Article 3, paragraphe 2

En ce qui concerne l'Article 3, le paragraphe 2 s'applique aux investissements effectués sur le territoire de chaque Partie contractante conformément à sa législation et à ses règlements concernant les investissements.

Ad Article 5

En ce qui concerne l'Article 5, il est confirmé qu'en vertu des règlements bancaires actuels de Cuba les transferts peuvent être effectués dans toute monnaie convertible autre que les dollars EU.

Pour éviter les doutes, il est confirmé que le droit d'un ressortissant de transférer librement les paiements ayant trait à son investissement est exercé sans préjudice à toute autre obligation fiscale que ledit ressortissant peut avoir.

Ad Article 9

Dans le cas où les deux Parties contractantes seraient parties à la Convention sur le règlement des différends en matière d'investissement entre les États et les ressortissants d'autres États, ouverte à la signature à Washington le 18 mars 1965 (la Convention CIRDI), les différends entre les Parties mentionnés à l'Article 9 du présent Accord, dont le présent Protocole fait partie intégrante, seront soumis à la procédure de règlement des différends en conformité avec ladite Convention, à moins que les parties au différend n'en conviennent autrement.

Chaque Partie contractante donne ici son consentement à ladite procédure.

Pour le Royaume des Pays-Bas :

G. YBEMA

Pour la République de Cuba :

MARTA LOMAS MORALES

